මෝසම් පිළිබඳ කාරණා.

Seasonal Notes.

වෙළඳම පිණිස වගාකරණ වැවිලි වැඩිවේගන යන අතරම ආහාර පිණිස මෙරට උපදවන වැවිලි ක්‍රමක්‍රමයෙන් අඩුවේගණ යෑම ඉපනෙන්ට තිබෙන්නාවාගේ යනබව මීට ඉහතින් සඳහන් කළේය. මේ කාරණය මෙසේ වෙන්ට ගියොත් අපේ උත්සාහයේ ප්‍රතිඵල කුමක්ද කියා කල්පනා කරන්ට වරී.

ආහාර පිණිස වගාකරණ ප්‍රධානදේ නම් :—වී ගොවිතැනය. වී ගොවිතැන ගැණ අලුත් ක්‍රම ආදියද, පෝර යෙදීම ගැණද, බිත්තරවී තේරීම ගැණද, අළුත් වී වගී බෝකිරීම ගැණද, පසුගිය අවුරුදු විස්ස පමණ ඇතුලත කාලයේදී ලංකාවේ ගොවිකම් සමාගම් විසින්ද, ඊට පසු ගොවිකම් දෙපාතීමේන්තුව විසින්ද ගන්ට යෙදුන උත්සාහයේ තරමට මීට වඩා හොඳ ප්‍රතිඵල තිබෙන්ට ඕනෑය. බොහෝ ගොවියෝ මේ ගැණ ඇහැත් කනත් වහගෙන සිටිනබව පෙනීයත්. එසේ කිරීමෙන් තමන්ටම හිරිහැර පැමිණෙනබව ඔවුන් නොදන්නෝය. හරි මෝසමට වැඩ පටන්ගැණීම, හරියාකාර කුඹුරු සීසා පිළියෙලකිරීම, ඒවාට පෝර යෙදීම ගොයම් වැඩීගෙන එනවිට වල් නෙලීම, නිසිකලට බතුර බැඳීම, නිසිකලට ගොයම් කපාගැනීම හෝ කොළදින් කෙරීම ආදිය ගැණ මීට වඩා සැලකිල්ලක් අප ගොවීන් තුළ ඇතිවිය යුතුය.

මෝසම් බලා වැඩ නොකිරීම කරණකොට යෙණ ගොයම් පැ... යනවිට වැස්සට අසුවී පාලුවියෑම හෝ වැස්ස නැතිකමින් මැරියාම හෝ සිදුවේ. හරියාකාර කුඹුර සීසා පිළියෙල නොකිරීමෙන් ගොයම් බාලවී තුත්තිරිගස් මෙන් වැඩීමද, එසේ නැත්නම් වල් තණකොළ ආදීය වැඩීමෙන් ගොයම් පැළ යටවීයෑමෙන් ගොයම් කරල ඉතා කුඩාවීමද සිදුවේ. බොහෝවිට කුඩු මැට්ට ආදිය වල් වැවීයාමෙන් ගොයම් පැළ නැතිවීයත්. මහනුවර, කෑගල්ල ආදී පළාත්වල හැර අන්‍ය පළාත් වීගොවිතැන හරියාකාර නොකරත්. ගොවිතැන්කරණ වාරවලට මහනුවරට පැමිණෙන අය කුඹුරු පිළියෙල කිරීමද, පැළ සිටවීමද, වල් නෙලීමද මහනුවර අසලින් හොඳකාර බලා සොයාගතහැක. කෑගල්ලේද කුඹුරු පිළියෙල කිරීම හොඳින්|කරත්. නුමුත් පැළසිටවීම හා නෙලීම මහනුවරින් ඉගෙනගත යුතුව තිබේ.

ගාල්ල හා මාතර.—කුඹුරු පිළියෙලකිරීම තරමක් හොඳින් කරන්නේ වීනමුත් කුඹුරු පෝරුමඩ ගෑම ආදිය නුවර තරම් හොඳ නැත. මඩලෑලි පාවිච්චි කිරීම ගාල්ල සහ මාතරද නොකරත්. ඒ පළාත්වල ගොවීන් පෝරු ලෑලි පාවිච්චි කරත් නම් බොහෝ ප්‍රයෝජනවේ. මේ පළාත්වල ගොයම් පැළ සිටවීම හෝ කුඹුරු වල් නෙලීම කිසිසේ ත් නොකරයි. එසේ කරන්නේ නම් ඊට යන වියදමට වඩා බොහෝ ගුණයක් අස්වැන්න වැඩිකරගත හැකිබව ඒ ගොවීන්ට දන්වමි.

කුරුණෑගල.—වී ගොවිතැන නගරය අසල තරමක් හොඳින් කරගෙණයත්. නුමුත් වන්නි හත්පත්තුව, හිරියාල, දේවමැද්ද, ආදීයේ ගොවිතැනට කුඹුරු සකස් කිරීම බොහොමත්ම හොඳමදිය. කුඹුරු පිළියෙලකිරීමටත්, ගොයම් හැදීගෙනඑන කාලයේ කුඹුරු නෙලා වල්පැලෑටිවලින් ගොයම් බේරාගැණීමටත් මෙහි ගොවීන්

විසින් සැලකිය යුතුය. ඒවාගේම ලැබෙන වර්ෂාව අපතේ යන්ට නොදී කලින් කුඹුරුවල සීසෑම ආදිය පටන්ගන්ටද ඕනෑය. පුස්සැල්ලේ ගොවිතැන්කර පෙන්නා දීපු ආකාර මෝසම් දෙකේදීම වී ගොවිතැන කිරීම සමහරක් පත්තුවල කළහැක.

බදුල්ල—නගරය අසල හැර අනිත් ප්‍රදේශවල වී ගොවිතැනින් සුදුසු අස්වැන්න නොලැබේ. මේ පළාතේ සැලකියයුතු ප්‍රධාන දෙයක් නම් කුඹුරු හරියාකාර පිළියෙල කිරීමත්, පුළුවන් කුඹුරුවල පෝර යෙදීමත් වී තුනීයට ඉසීමත්, ගොයම් පැළ කාලයේදී කුඹුරු තෙලීමත් කරන්නේ නම් ගොවින් විසින් ගන්නා මහන්සියෙන් හරි ප්‍රයෝජන ගතහැක. බොහෝ තැන්වල ගොයම බොහෝ බාලය. වල් තණකොළ ආදිය ගොයමත් සමගම වැවේ. ගොයම් කපන කාලයේදී ලැබෙන අස්වන්න බොහොමත්ම සවල්පය. කොළපෝර යෙදීමද අවශ්‍යයෙන්ම උවමනාය

අනුරාධපුර පළාතේ—වීගොවිතැන බොහොමත්ම පසුබැස තිබේ. බොහෝ දෙනෙක්ම ගොවිතැන කරන්නේ පුරුද්දෙන් එය කරණ නිසාය. හරි මෝසම කිසිසේත් නොසලකත්. කුඹුරු සකස්කිරීම ඉතාමත්ම අසතුටුදායකය. සීසෑම යම්තම් තණකොළවල් යටකිරීම පමනය. මේ පළාතේ ඉඩම් සාරවත් නිසා සීසෑම දෙවනි සීසෑම, වැපිරීම හරිහැටිදී වැඩකරන්නේ නම් මහත් ප්‍රයෝජන ගතහැක. පෝර යෙදීම කිසිසේත් නොකරයි. ගොම ආදියත් අමුකොළ වත්ත් එමට තිබේ. මේවා යෙදීම ගැණ උනන්දුවක් ඇත්තේම නැත. වතුර හිඟ මේ පළාතේ වැවේ වතුර ටික ගැණීමටම බලාඉන්නාව විනා වැහි වතුර ටික කුඹුරු සකස්කිරීමට ගැණීමක් නැත. වී ගොවිතැන් කිරීම ගැණ මේ පළාතේ දක්නහැකි කරුණක් නම් ජාපන පළාතෙන් පැමිණ සිටින දෙමළ ගොවියෝ තමන්ගේ කුඹුරුවල වැඩ කරණ [illegible]ත් ගම්බද ගොවියෝ කරණ පිළිවෙලත්ය. අනිත්වාසින් කොයි හැටිබුත් මෙහින් ඒ දෙමළ ගොවීන් ගෙන් ගම්බද ගොවීන්ට ඉගෙන ගැණීමට කරුණු තිබේ.

තිස්සමහාරාම, මඩකලපුව—ආදී පළාත්වල ගොවිතැන බොහෝ විසාල ලෙසෙ කරත්. නුමුත් මේ පළාත් දෙකේම දැනට වඩා අස්වැන්න ලැබෙන ලෙස වැඩකළ හැක. සීසෑම හෝ කුඹුරු සකස්කිරීම බොහොමත් හොඳමදිය. අමුකොළ පෝර ආදිය යෙදීම කළහැකිය. මේ කරුණු දෙක ගැණ ගොවියෝ මීට වඩාඅැහුම්කම් දෙන්නේ නම් දැනට වඩා අස්වැන්න ලැබේ ඒවාගේම මහන්සියක් තරමට වැඩිය ප්‍රයෝජන ලැබේ.

මේ පළාත්වලද අනුරාධපුරයේද නිතරම අසන්ට ලැබෙන කරුණක් නම් වතුර හිඟකමය. වතුර හිඟකම සැබෑවක්මුත් මේ ගොවීන්ට පාඩමක් ගන්ට පුළුවන් ස්ථානයක් තිබේ. එය නම් ජාපනේය. ජාපනේ ගොවියන්ට වර්ෂාව ලැබෙන්නේ ඔක්තෝම්බ්‍ර, නොවැම්බ්‍ර මාසවල පමණය. නුමුත් වී ගොවිතැන අන්‍ය කිසිම පළාතකට වැඩිය හොඳින් කරත්. ඒවාගේම අස්වැන්නද ලබාගණිත්. ලංකාවේ වැඩියෙන්ම අස්වැන්න ලබන්නේ ජාපනේ ගොවීන් විසින්ය. නුමුත් වර්ෂාවේ හිඟකමින්ද, වැව් නැතිකමින්ද, ජාපනය මුල් ස්ථානයේ තැබියහැක. එසේත් තිබියදී ගොවියාගේ උත්සාහයෙන් වැඩකර අනිත් සියල්ලටම වඩා අස්වැන්න ලබාගනිත්.

කලින්කල ලැබෙන මද වර්ෂාව කුඹුරු සකස්කිරීම පිණිස ප්‍රයෝජන ගනිත්. ජූලැයි මාසයේ පමණ ගොයම් කපා පාගා ගත්තායින් පසු අගෝස්තු මාසයේ මද වැසි ඇත්තේය. වර්ෂාවක් වැස්සෝතින් පසුවද උදේ ගොවියා කුඹුරට බැස

සීසාන්ට පටන්ගනිත්. එයාකාර සීසා අර ලැබුන වැහිවතුර (තෙතම්න) පළේ රඳවාගනිත්. ඊටපසු ගමේ තියෙන කුනුකසල, දිරාපු පොල්කොළ, තල්කොළ වෙන තැන්වලින් ගෙණෙනු ලබන හොඳ පස් ආදිය කුඹුරුවලට ගෙනැවිත් යොදති. මෙසේ වැඩකිරීමෙන් නිස්සාර වැලිපස හොඳ පසක්කරගනී. එසේ කිරීමෙන් පස බුරුල්වී හොඳකාර පිළිියෙල කරගැනීමට පුළුවන්වේ.

වී පැළනොකර (කැකුලන්) කුඹුරුවල ඉසිත්. පළමුවෙන් ලැබෙන තදනොවූ වැස්ස කාරණකොටගෙන ඒවා පැලවෙත්. ඊටපසු බල්තණකොළ ආදිය නෙලීම කරත්. පසුව ලැබෙන වැස්ස කාරණකොටගෙන ගොයම් සැදෙත්. වැවකින් වතුර ගැණීම කරන්නේ නැත. අස්වැන්න එකට 50කට හෝ 60කට වඩා නිතරම වැඩිය.

නියඟ ඇති පළාත්වල මෙයාකාර කුඹුරු සකස්කරන්නේ නම් අනුරාධපුර ආදී පළාත්වලට මීට වඩා ප්‍රයෝජන ගතහැක පළමු වැස්ස සමගම සීසෑම පටන් ගත යුතුය. තද වියලි පොළවට පළමු වැහි දෙකක් වැහැකට පසු පස බුරුල්. ඒ කාලයේදී සීසෑම කළොත් පස් කුට්ටි බිඳීයත් නුමුත් වැස්ස වැසීවෙනා සිටියොත් පස මැටිවේ. ඇලෙන තද සවභාවයක් ඇතිවේ. අමාරුය. යහමින් වතුර නැතුව සීසෑම කළනොහැක; හරි කළයුතුය. එසේ කරන්ට එක්කෙනෙක්වත් පටන්ගන්නානම් යන්ට පුළුවන ජපානේ ගොවීන්ගේ රහස මෙතය :–වියළි වැස්ස වැටුන හැටියේම පස බුරුල්වේ; කෙටීමෙන් සුනුවිසුනුවීම පටන්ගැනීමය.

ජපනේ පළාතේ ගොවිතැන කිරීමට කුඹුරු වියලි ලෙස වශ්‍රාව එනතුරු ය බලාපොරොත්වීමය. උතුරුමැද පළාත ආදී ද සේ ගොවිතැන්කරන්ට පුරුදුකාර ගැණීම ගැණ විශේෂ සැලකීමය

මාස්වැස්ස ඔක්තෝම්බර් මාසේදී තරමක් පටන්ගෙණ නොව ඔර් මාසවලදී යහමින් ඇතිවේ. නුමුත් අනුරාධපුර පළාතේ වී කුඹුරු සකස්කිරීම පටන්ගන්නේ නොවැම්බර්, දෙසැම්බර් මාසවලදී ජනවාරි මාසේ වනතුරුද බලා සිටිත්. එසින් වැවේ වතුර ඒක කුඹුරු සකස ගන්ට සිදුවීමෙන් වැඩිරීමකාර ගොයම් වැඩී පැසීයෑමට වැවේ තිබෙන වතුර මදවේ. මේවා ගැන සලපනාකාර බලා වතුරටික අපතේ නැර ප්‍රවේසම් කිරීමට ගොවීයෝ උත්සාහ කළයුතුය.

වී ගොවිතැන ලඟට ආහාර පිණිස ගැණීමට ගොවිතැන්කරණ බෝග මෙන් නම් :– **කුරක්කන්, තුඹිගු, මෙනේරි, අමු, මුංඇට, උළුන්දු, කොල්ලු තල** යන වගීද වෙත්.

මේවා නොපමණ දුරට වගාකරණවාද කියා ඊලඟට සලපනාකාර බැලිය යුතුය. මේ බෝග බොහොමයක් ලංකාවේ වගාකරන්නේ හේන්වලය හේන් ගොවිතැන දැන් කාලයේ බොහෝ පළාත්වල කෙරෙන්නේම නැත. හේන් නැතිනිසා මේ ධාන්‍ය වර්ග වගාකිරීමද නැතිවී ගොස් තිබේ. එසේවීමෙන් ආහාර පිණිස වගා කරණ බෝග හිඟකමින් ලංකාවේ ආහාර නිෂ්පාදනය අඩුවේගනයත්. හේන් ගොවිතැන් නොකිරීමෙන් මේ බෝග වර්ග අඩුවීගෙණගොස් තිබේ. ඊලඟට කලවිටි ඔවිටි ආදියේ වගාකරණ සිරිතක් තිබුණේය. ඒවායේද මෑතකාලයේ රබර්, පොල්, තේ ආදී අන්‍ය වැවිලි වගාකිරීම කාරණකොටගෙණ ආහාර නිෂ්පාදනය අඩුවීගෙණ

යත්. තමමත් හේන්ගොවිතැන කෙරෙන පළාත් ස්වල්පයක් තිබේ. එනම් අනුරාධපුරය, තම්මන්කඩුව වවුනියා පළාත්වලද තිරිකුණාමලේ සමහර පළාත්වලද මඩකලපු දිසත්‍රික්කේ බින්තැන්න හා වැවගම්පත්තුවද, ඌව දිසාවේ බින්තැන්න, වෙල්ලස්ස, බුත්තල, වැල්ලවාය හා වියලුවේ සුළුවශයෙන්ද, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කේ: කඩවත කෝරලේ, කොලොන්නා කෝරලේ, කුකුළු කෝරලේද දකුණු පළාතේ නැගෙනහිර ගිරුවා පත්තුවේ සහ මාගම් පත්තුවේද, සත්කෝරලේ පළාතේ වන්නිහත්පත්තුවේ සහ දෙමළ හත්පත්තුවේද වෙත් උඩරට පළාත්වල වලපනේ හා දඹුල්ල අසලදවේ. මේ පළාත්වල වගාකරණ හේන් ගොවිතැන්වලින් උපදින ද්‍රව්‍යවලින් තමන්ගේ [illegible]ජනයට ගෙණ පිට පළාත්වලට යැවීමට තරම් වගාකිරීමක් නැත. ස්වල්පයක්වත් එසේ යැවි[illegible] හැක්කේ අනුරාධ පළාතෙන් පමණය. කාරණා මෙසේ බැවින් එයින්ද ආහාර නිෂ්පාදනය තිබුනතරමට දූන් නොකෙරේ.

මේ ගැණ නොයෙකුත් මත තිබේ. නුමුත් ආහාර පිණිස වී ගොවිතැන ලඟට [illegible] ගොවිතැන් ඉතාම ප්‍රයෝජනවත්ය. මෙය දූන් කරගෙණ යන ක්‍රමයවූ හේන් විතැනෙන් අඩු වෙහෙස මහන්සියෙන් වැඩිප්‍රයෝජන ලැබෙන ක්‍රමයකි. නුමුත් [illegible] සතුන් ආදීන්ගෙන් ප්‍රවේසම්කරගැණීමට ගොවීන්ගේ සැලකීම සහ [illegible]ක්ම උවමනාකරත්. මේ වගී ආහාර ලෙස වගාකරණ [illegible]න කල්පනාකර බලනු. දකුණු ඉන්දියාව වනාහි බොහෝ [illegible] එරට වර්‍ෂා ප්‍රමාණය ඉහතින් කීවාවාගේ ලංකාවේ ඉතාම [illegible]බෙන වර්‍ෂා ප්‍රමාණයටත් වඩා අඩුය. නුමුත් [illegible]මෙයාකාර කවුසර [illegible]න බොහෝ විශාල ලෙස කරගෙණයත්. එහි ප්‍රමාණය කොපමණද [illegible] ගෙණෙන මුංඇට, උලුන්ඳු, කඩල, කොල්ලු, පරිප්පු, බෝංචි [illegible]ම ඒ පළාතේ වවන වගීවේ. එරටවාසී ඔවුන්ගේ ආහාර [illegible]වා මෙරටට එවත්. නුමුත් මෙරට මෙන් හේන් ගොවිතැන [illegible]සා බිම සකස්කර වගාකරණ සිරිතක්) කිරීම එරට නැත. නුමුත් [illegible]ැන ඔවුන් විසින් කරණු ලැබේ. පස වියලි ලෙස සකස්කර, [illegible]ගොවිතැන කිරීමෙන්. අස්වැන්න උපදවාගෙන ගවමහිසාදීන්ගේ [illegible]ලි තණ ආදියද සපයානෙණ වැඩි හරිය මෙරටට එවත්. අපට [illegible]වුසුතුව තිබෙන්නේ මෙරට ගොවිතැන් කරන්නන්ට එයාකාර ගොවි[illegible] [illegible]රීමට තිබෙන අමාරුව කුමක්ද කියා සෙවීමය. මේ ගැණ සොයා එසේ කිරීමට ඇති අවහිරකම් නැතිකර දමා කටයුතු කිරීමට උත්සාහ කළයුතුය. මේ ගොවිතැන් කරගැණීමට තිබෙන අපහසුකම් මැඩ පවත්වා ගැණීමට මාගී තිබේද කියා සෙවීම වටී. සාමාන්‍යයෙන් ගමින් ගම ස්වල්ප වශයෙන් මේ බෝග වැවීම කරගන්ට පුළුවන්කම තිබේ. එසේ කරගැණීමට අප ගම්බද ගොවියෝ කල්පනා කළයුතුය

මේ ධාන්‍ය ගොතැන ලඟට ආහාර පිණිස ගන්නා බෝග වගී නම් අල බතල ගොවිතැනය. අල වගී, බතල මඤ්ඤොක්කා, ඉන්නල, ගහල වගී ආහාර පිණිස බොහෝසෙයින් වගාකරන්ට පුළුවන් බෝග වගී තිබේ. එසේම මෑත කාලය දක්වා මේවා වගාකිරීමද දියුණුව තිබුණේය. නුමුත් දූන් දූන් මේ අලවගී ක්‍රමයෙන් හීනවෙගන යන්නේය මේ වගී වැවීමබොහෝ [illegible]ලහෙසියෙන් කළහැක. ස්වල්ප ඉඩමක පවා වගාකරගන්ට පුළුවන් වැවිලිද වන්නේය. එදින් එදාට වේලක් පිරිමසා ගැනීමට මේ බඩවැවිලි වගාකිරීම අමාරු කාරණයක් නොවන්නේය. අපේ ආහාර පිණිස පිටරට යන මුදලෙන් තරමක් මේ වගී වැවීමකරන්නේ නම් අපටම නවත්වාගන්ට පුළුවන්කම තිබේ. මේවා වැවීමට බිත්තර පිණිස වුවමනා අල ඉහටි, කොළ, කඳන් ආදිය ලබාගැණීමද අමාරුවක්නොවේ.

ලංකාවේ පළතුරු බොහෝම හිඟය. අඹ තරමක් දුරට ඇතත් ඒවා වැ... දියුණුවීමක් නැත. ගොවිකම්ාන්ත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බද්ධකරණලද පළතුරු වගී අවුරුද්දකට දෙවතාවක් බැගින් උවමනාකරණ අයට පිටරටින් ගෙන්වාදෙත්. අඹ, දොඩන් ආදී පැළ වගී අතු බද්ධකිරීමෙන් බෝකරණලද ඒවා ඉක්මණින් ගෙඩි අටගනිත්.

මෙරට පහසුවෙන් වැවියහැකි කොස්, දෙල් ආදියවත් වැවීමක් වශයෙන් වවා ගන්නේ නැත. මෙයද බොහෝදෙනාට පහසුවෙන් කළහැකිවේ.

අල බතල ලඟට ප්‍රධාන ආහාර පිණිස ගන්නා දේ නම් එළවලුය. එළවලු වැවීම බොහෝ දුරට වවන්නේ වීනුමුත් වුවමනාතරමට මදිය. බොහෝ පළාත් වල එදින් එදට ගැණීමට පවා එළවලු ටිකක් සොයාගැණීමටවත් නැත. එළවලු වල මිළ ඉහළ ගොස් තිබෙන නිසා වවන්නාටද එයින් වැඩි ප්‍රයෝජන තිබේ. එළවලු ගොවිතැන දියුණුකරලීමට අමාරුකම් නැත. මෙය මාස්පතාම කළහැකි බෝගයකි.

මාස්පතා කළයුතු වැඩ පිළිබඳ සාමාන්‍ය වැවීමේ ලිපියක් ... මාර්තු කලාපයේ ප්‍රසිද්ධකරණලදී. සුළුවශයෙන් මාස්පතා වැවිලිකර... එයින් දක්වනලදී. එය කියවා ප්‍රයෝජනගත යුතුය.

මාස්පතා වැවිලිකිරිම පිළිබඳ ලිත හෙවත් කාල සටහන පිළිබෙ... වැඩිකොටම සෙක්ල වතුවල වැඩකිරීම පහසුවෙන පිණිසය ... එළවලු ආදිය පිළිවෙලට සිටුවීම හා ඒවාට කරණ සාත්තුව ආදිය පවා දැනගතහැක. ... හේන් ගොවිතැන් අඩුවේගනයන පළාත්වල ... මේවා බලාගැණීමෙන් අන්‍ය ඉඩම්වල එළවලු ආදිය වගාකරණ පිළිබඳ ... ගන්ට පුළුවන්වේ. කුරුණෑගල හා පුත්තලම් දිස්ත්‍රික්කේ සෙ... පමණ තිබේ. මේවාට පැමිණීමෙන් ඉහත කියනලද කාරණා ඉගෙ... පමණක් නොව ඇට වගී, පැළ වගී ආදියද ලබාගතහැක. මෙම දිසත්‍රි... පසුගිය අවුරුද්දේ සෙක්ල වතු කීපයක වගාව පිළිබඳ සවල්ප විස්තරයක් මෙ... පහත පෙන්වයි.

සෙක්ල.		වවනුලැබූ වගී.	පාත්තියක දිග මහත.
කොබෙයිගනේ	...	200	අඩි 3ක් පළල අඩි 4ක් දිගයි.
නාක්කා වත්ත	...	149	අඩි 7ක් දිග අඩි 4ක් පළල.
කිරින්දෑව	... ...	126	අඩි 3ක් පළල අඩි 8ක් දිග.
බෝගමුව	... ...	172	අඩි 2ක් පළල අඩි 2ක් දිග.
හලාවත } ගල්මුරුව	...	102	එම
පුත්තලම් වල්පාලුව	...	120	එම

වගී 200 සිට 120 දක්වා එක සෙක්ල වත්තක වවා තිබේ. මේවා සුළු වශයෙන් වගාකිරීමෙන් හරි අස්වැන්න ලැබෙන ලෙස වවා පෙන්වීමෙන්ද, ළමයින් ලව්වා ගොවිතැන් කිරීමෙන්ද එළවලු වැවීම ඒ ඒ පළාත්වල බෝවීයෑම සිදුවියයුතුය. මේ පිළිබඳ වයඹ පළාත භාර ආණ්ඩුවේ ගොවිකම්ාන්ත මූලාදෑනි මහතාගේ අව්රුදු වාර්තාවේ මෙසේ කියා තිබේ.

...ම වතුවල සියල්ලගේම එළවලු, අලවර්ගී, කටුසර ධාන්‍ය වර්ග, දූරු මිරිස් ආදිය ...වනු ලැබුවේය. ඊතනයතත, වාරියපොල, මොන්නැකුලම ආදී සෙකෝල වතුවල අමුකොළ පෝර පිණිස බෝග වර්ග වැවීමෙන් පසට පෝරකරණලදී.

පාත්තිවල ගොම පෝර, එළුපෝර, අමුකොළ පෝර, මාලූ පෝර ආදියෙන් ...පෝරකරණලදී පස් යටට කෙටීමෙන්ද ඊට පසු නිතර නිතර බුරුල් කිරීමෙන්ද, මතු පස අවුස්සා කැවීමෙන්ද වුවමනාකරණ වතුර අඩුකිරීමට උත්සාහ කරණලදී.

මෙහි පහත දක්වන සෙකෝල වතුවල මෙහි පහත දක්වන ආහාර පිණිස ගන්නා බෝග වර්ග වගාකරණලදී.

		මාහට වැවූ වර්ග.	යලට වැවූ වර්ග.
කලුගමුවේ ස්කෝල වත්ත	...	66	70
නාක්ඛා වත්ත	.. ...	53	60
මැද්දෙගම	... ...	49	55
...	... ...	40	37
...ඩුව	... ...	43	20

...යන්නේ අප විසින් ඉහතින් කියන්ට යෙදුන ලෙස උෂ්ණවූ වියලී ...ල දකුණු ඉන්දියාවේ මෙන් පස සකස්කර ගැණීමෙන්ම බෝග වැඩි ... ගැණීමයි. මෙසේ වගාකරණ ස්කෝල වතු බැලීමට යෑමට ඒ ඒ පදිංචිකාර ගොවීන්ට පුළුවන්කම තිබේ. එසේ ගොස් එයින් ගු... ...රපෝතීයේම සඳහන් ප්‍රයෝජනවත් කරුණු තව සවල්පයක්

...**කොලවත්තේ**–සාමාන්‍ය මිරිස් අට වර්ගයකුත්, මාලූ මිරිස් හතර ... ලැබුවේය. කොබෙයිගනේ ස්කෝල වත්තේ අනිත් ස්කෝල ඉතාම සවල්පයක් තිබුනකාලයවූ අවුරුද්දේ ඉතාමත්ම උෂ්ණ ...දී ඉතාමත්ම හොඳ එළවලු වගාකර තිබුනේය. මැද්දේගම ... වත්තේ අවුරුද්ද මුළුල්ලේම එළවලු වවනු ලැබුවේය ස්කෝල වතු ...පයකම ලොකු අතීපල්, ලොකු සුද්දලූනු අල, ලොකු රටලූනු අල වගාකරන්ට යෙදුනේය. මේ අවුරුද්ද තුළදී කොත්තමල්ලි, මාදුරු උලුහාල් වැවීම මීට ඉස්සර අවුරුදුවලට වඩා හොඳින් කරණලදී.

මෙයින් අපට ඉගෙනගතහැකි පාඩම් මොනවාද ? ඉන්දියාවේ සුදුලූනු, රට ලූනු, මිරිස්, සූදුරු, මාදුරු, කොත්තමල්ලි ආදිය වවනු ලබන්නේ ඉතාමත්ම උෂ්ණ පළාත්වලය. එසේ වවන ඒවායින් මෙරටට විශාල කොටසක් එවනු ලැබේ. අපේද උෂ්ණ පළාත්වල හරියාකාර ගොවිතැන් කරන්නේ නම් මේවා වැවියහැකි බව මෙයින් පෙනේ. ස්කෝල වතුවල වැවීම කරන්නේ ගම්බද ගොවීන්ගේ දරු මල්ලන් විසින්ය. එවැන්නන්ට මේ වැඩකරන්ට පුළුවන් නම් වැඩිහිටියන්ට මේ වැඩ කිරීමට ඇති අමාරුව අපට නම් නොතේරේ. එසේ කිරීමට සමහරවිට ඇති අමාරුව නම් ස්කෝල වතුවලට ගුරු හරුකම් ලබන අතර මේ අයට එසේ ලබා ගන්ට බැරිය කීමවේ. නුමුත් ගොවිකර්මාන්ත දෙපාතී මේන්තුවේ මූලැදනි නිතරම පැමිණ ගුරුහරුකම් දීමට ලෑස්තිවී සිටිත්. ගම්බද ගොවියෝ තම තමන් පදිංචි වතුවල සුළු කොටුවක්කර මෙයාකාර පාත්ති සාදා සුළුවශයෙන් වගාකිරීම පටන් ගත්තේනම් තමාට යැපෙන එළවලු, දූරු මිරිස් ටිකවත් වගාකරගතහැක